

Családi vállalkozások a műanyagiparban

Beülünk az autóba, kávéfőzőt főzünk, porszívózunk, barkácsgépekkel dolgozunk és még sok más tevékenység közben nem gondolunk arra, hogy olyan eszközöket használunk, amelyeket részben vagy egészben nyugat-európai (elsősorban német és osztrák) családi tulajdonú kis- és középvállalatok gyártanak, vagy szállítják hozzájuk a szükséges alkatrészeket.

Tárgyszavak: műanyag-feldolgozás; vállalatvezetés; családi tulajdonú cégek; Nyugat-Európa.

Miért annyira népszerűek a családi vállalkozások Németországban és Ausztriában? Teszi fel a kérdést a *Plastics News Europe* című folyóirat.

A hagyományos családi tulajdonú vállalkozások rendkívül jelentősek Olaszországban, Spanyolországban, Franciaországban, Svédországban és más európai országokban is. *Németországban és a német nyelvterületű országokban (Ausztria, Svájc) ez a vállalkozási forma vált a középosztály jelképévé.*

Családi vállalkozások Németországban

A nyolcvanmilliós lakosságú Németország Európa vezető, a világ negyedik legnagyobb ipari és gazdasági nagyhatalma (az USA, Kína és Japán után), különösen híres a családi tulajdonban lévő – a műanyagiparban is tevékenykedő – vállalkozásairól. *A családok tulajdonában álló kis- és középvállalkozások teszik ki a német cégek 95%-át.* Ez a több millió vállalkozás (köztük nagy vállalatok is) a német munkavállalók majdnem kétharmadát foglalkoztatja és a német gazdaság mindenkori motorját jelenti. Közel 40 százalékuknak közvetlen külföldi kapcsolataik, telephelyeik, gyáregységeik is vannak.

A méretüktől függetlenül a családi vállalkozásokra egyaránt jellemző a hosszú távú stratégiai gondolkodás és az azonos értékrend. A vállalkozások általában egy tevékenységi körre koncentrálnak, de abban a saját hagyományaikon és a hosszú idő alatt felhalmozódott tapasztalataikon, tudásukon alapuló üzleti modelljüknek köszönhetően rendkívül hatékonyan és versenyképesen tudnak működni mind a nemzeti, mind a nemzetközi szinten.

A német családi tulajdonú kis- és középvállalkozások már a középkor óta hozzájárultak a német gazdaság fejlődéséhez. A német családi vállalatok, a vállalkozó középosztály, a tulajdonos polgárság világa, amelynek gyökerei egészen a középkori

szabad birodalmi városok ősi iparos, kézműves és céhes hagyományaihoz nyúlnak vissza, ezért egy adott településhez, régióhoz is erősen kötődnek.

A több évtizeddel ezelőtt még néhány családtag által alapított vállalkozások egy része mára több ezer főt foglalkoztató világszerte ismert cégekké váltak. A tulajdonos kezdeti műhelyét, garázsát és kis üzletet kinőve hatalmas ipari komplexumokká fejlődtek.

Németországban a kkv-ken kívül még néhány ipari óriásvállalat is családi tulajdonban van: a Robert Bosch, amely Tier 1-es autóiipari beszállító, a Dr. Oetker élelmiszeripari márka, a Miele háztartásigépgyár és a Playmobil játékokat gyártó Brandstatter.

A német műanyagipari szektorban számos nagy családi vállalkozás van, amelyről a Wirtschaftsblatt üzleti magazin készített jelentést 2014-ben, Németország 500 legnagyobb családi vállalkozása címmel (*1. táblázat*). A több millió eurós forgalmú cégek között megtalálhatóak az alapanyaggyártók, az autóiiparnak beszállító fröccsöntő üzemek, csomagolóanyag- és fóliagyártók. Vannak közöttük műanyagfeldolgozók és műanyagfeldolgozó gépeket gyártók is.

A Reifenhäuser Csoportot (Központja: Troisdorf, Észak-Rajna-Vesztfália tartomány) már a család harmadik generációja vezeti Ulrich Klaus és Bernd Reifenhäuser személyében. A több mint százéves, 1400 főt foglalkoztató, 450 millió EUR forgalmú cég az elkövetkező húsz évben még biztosan családi tulajdonban marad.

A Dieffenbacher Csoport (Központja Eppingen, Baden-Württemberg tartomány) 1873 óta teljes mértékben az alapító család tulajdonában van. Kompozitok széles körét állítják elő a legkülönbözőbb iparágak részére. 1445 dolgozót foglalkoztatnak, és 2015-ben 490 millió EUR forgalmat bonyolítottak le.

A német családi vállalkozások a legtöbb esetben a vállalati nyereséget forgatják vissza a cégbe. Általában nem élnek az idegen tőkebevonás eszközével és nem vesznek részt tőzsdei részvénykibocsátásban sem. Ennek oka, hogy szerintük a külső tőke vagy befektető bevonása egyben külső befolyást is jelent, ami meggyengíti a családi cég évtizedes önállóságát. Ha rákényszerülnek, akkor külső vezetőket hajlandók bevonni a családi vállalat irányításába, amint ez az utóbbi években már több helyen megtörtént.

A családi cég vezetősége, tulajdonosi köre, sőt maguk a munkavállalók is egységesen elkötelezettek a vállalat működése és fejlődése mellett, a vezetés felelősséget érez dolgozói iránt. Az alkalmazottak régóta ugyanakkor a családnak dolgoznak, amivel elégedettek, nincsenek folyamatos változások és gyakori személycserék. Ebben a máig világszerte példaértékű, sikeres és kiterjedt német vállalati szakiskolás-gyakornoki programok is közrejátszanak, amelyeknek az eredete még a céhes inasok és mesterek idejéig nyúlik vissza. A családi vállalkozások alkalmazottai ezekben a szakiskolás-gyakornoki programokban kezdik el megtanulni a szakmájukat. A 2008-2009-es recesszió ideje alatt a családi vállalkozások még a forgalmuk csökkenése ellenére is növelték a létszámukat. Ez is a hosszú távú gondolkodást jelenti.

A legnagyobb német családi cégek a műanyagiparban

	Cégnév	Alapítás éve	Tulajdonos család
1.	Rehau	1948	Wagner
2.	Altana (BYK Additives)	1873	Klatten
3.	Röchling	1822	Röchling
4.	Biesterfeld	1906	Biesterfeld
5.	Papier-Mettler	1957	Mettler
6.	Otton Krahn (Albis)	1909	Krahn
7.	Renolit	1946	Müller
8.	RKW	1957	Müller
9.	Veka	1971	Laumann
10.	Brückner	1960	Brückner
11.	Schoeller	1867	Schoeller
12.	Bericap	1920	Krautkrämer
13.	Windmüller & Hölscher	1869	Windmüller
14.	Bischof+Klein	1892	Klein
15.	Reifenhäuser	1911	Reifenhäuser
16.	Arburg	1923	Hehl
17.	Polifilm	1972	Runkel
18.	Dieffenbacher	1873	Dieffenbacher
19.	Igus	1964	Blase
20.	Jokey Plastik	1968	Kemmerich

Családi vállalkozások Ausztriában

Ausztriában is – Németországhoz hasonlóan – jelentős helyet foglalnak el a családi vállalkozások. A történelmi hagyományok sem tértek el egymástól. A Wirtschaftsblatt 2015-ben összeállította a 200 legnagyobb osztrák családi vállalkozás listáját is. Ezen a 8. helyet Európa legnagyobb merev falú csomagolóeszköz (flakon, palack, PET, kupak, tégely) gyártója, az 1955-ben a Lehner család által alapított Alpla foglalja el. A 148 gyáregységgel rendelkező, 39 országban jelen lévő és 13 000 főt foglalkoztató vállalat jelenleg is az alapító Lehner család tulajdonában van.

Az EKB Kunststofftechnik része a Dräxlmaier család autóiipari csoportjának. A Dräxlmaier első üzeme még 1875-ben indult és azóta bővül. 1960 óta szállítanak a legjelentősebb autógyárak (Audi, BMW, Porsche, Volkswagen, Mercedes, Land Rover, MINI, Masarati, Lamboghini) részére kábeleket, csatlakozókat, műszereket,

nyomtatott áramköröket, gépjármű belső konzolokat, műszerfalakat, belső borításokat, ajtópaneleket. Már a Tesla elektromos autóhoz is gyártanak alkatrészeket.

A Greiner Holding AG (1868-ban alapították a németországi, 1899-ben az osztrák egységét) műanyag csomagolóeszközöket gyárt. Az öt tagvállalatból (Packaging, Bio-One, Foam, Prefoam, Tool) álló Greiner Holding AG a világ számos országában közel 10 000 embert foglalkoztat.

Az Engel, a világ vezető fröccsöntőgép-gyártóját Ludwig Engel alapította 1945-ben. Ez év áprilisában néhány napos különbséggel elhunyt Georg Schwarz és felesége (az alapító lánya), akiknek oroszlánrészük volt a cég nagy léptékű fejlesztésében. Az Engel jelenleg is családi tulajdonban áll, vezetője Stefan Engleder a szűk családi körhöz tartozik. A cégnek 5400 alkalmazottja van és 84 országban van jelen, az éves forgalma 1,25 milliárd EUR.

A Meusburger (Wolfurt) vállalatot Georg Meusburger alapította 1964-ben. Szerzőszámházakat, kivágószerszámokat, műhelyfelszereléseket és befogórendszereket gyártanak. 2007-ben Guntrum Meusburger vette át a cég vezetését, akkor a cég éves forgalma 73 millió EUR volt. 2012-ben az árbevétel már 148 millió EUR volt, amely 2015-ben elérte a 215 millió EUR-t.

A Wittmann (Bécs) vállalatot Dr. Werner Wittmann alapította 1976-ban. A fröccsöntő gépek és azok kiegészítő berendezései (szárítók, keverők, adagolók) mellett foglalkoznak még ipari automatizálással (robotok gyártása), csomagolóstechnikával és egészségügyi termékgyártással is. Autógyáraknak is szállítanak különböző alkatrészeket.

A legrégebbi családi vállalkozás Európában

Európa legrégebbi családi vállalkozása az olaszországi Beretta fegyvergyár, amelyet 1526-ban alapították és a mai napig a család tulajdonában működik. A hatalmas választékban gyártott katonai, rendőri és polgári kézfegyvereiket, lőszerüket a világ számos országában exportálják. A Beretta kevésbé ismert, de jóval békésebb üzletága (szintén 1526-ban a fegyvergyárral egy időben indított) a saját birtokaikon termesztett szőlőből bor- és pezsgőkészítés.

A családi vállalkozások jövője – XXI. századi kihívások

Az évszázados tradíciókon alapuló, sikeres családi tulajdonú kis- és középvállalkozásokat eddig példa nélküli kihívások érik a XXI. században. Az erős kötöttségekkel működő cégek és az évtizedek óta nekik dolgozó alkalmazottaik kevésbé mobilisak, rugalmasak az egyre globalizáltabb világban. *Nyugat-Európában nagymértékben öregszik és csökken a munkaképes korú lakosság.* Az elsősorban az Egyesült Államokban zajló és terjedő új technológiai forradalom (start up, IT, pénzügyi szolgáltató központok, robotika) mintha még nem ért volna el a régi ipari ágazatokban tevékenykedő cégekig, bár minden tőlük telhetőt megtesznek a további fejlődésért. A távol-keleti (elsősorban kínai) konkurencia is megjelent. A technológiai és üzleti modellváltások a tu-

lajdonos családban konfliktusok forrása is lehet. A mai német családi vállalatokat is fenyegeti, hogy a fiatalabb generációk egyre kevésbé akarják magukat hozzáköttni a családi vállalathoz, az eleve elrendelt, helyhez kötött életutakhoz – ha egyáltalán vannak fiatalok, örökösök a családban.

A magyarországi kis- és közép vállalkozások és családi cégek vezetői valójában csak mostanában kezdenek szembesülni a generációváltás fogalmával és problémájával. Az a generáció, amely a II. világháború után született és a rendszerváltás idejében kezdett vállalkozni, mára eléri a nyugdíjkorhatárt. *A hazai fiatalok vállalkozási hajlandósága azonban rendkívül alacsony.* A fiatalok Magyarországon sem szeretnék az egész aktív életüket egy munkahelyen eltölteni. Elhúzzák a felsőoktatási tanulmányikat, külföldi utazások és tanulmányok folytatásának lehetősége vagy a kivándorlás is jelentős méreteket ölt. Az előző generáció tagjaival ellentétben a mai fiatalok lényegesen gyakrabban váltogatják a munkahelyüket. Számukra is vonzerőt jelentenek az új technológiai forradalom által kínált lehetőségek (informatika, mobil applikáció fejlesztés, Ipar 4.0), amelyeket igyekeznek kihasználni.

Összeállította: Jankelovics Péter

Eldridge, D.: Family philosophy = Plastics News Europe, 43. k. 4. sz. 2016. p. 6–9.
www.engelglobal.com

Röviden...

Komposztálható biobázisú polimerek

A spanyol műanyaggyártó Nurel az Inzea céggel együttműködve főleg megújuló nyersanyagok felhasználásával biológiailag teljes mértékben lebomló polimereket állít elő. A nyersanyagokat a Biesterfeld (Hamburg) közvetítésével szerzik be, amelyeket az Inzea fröccsgépein, extruderein és hőformázó berendezésein dolgozzák fel. A biopolimerek 85%-ához olyan politejsavat (PLA) használnak, amelyet garantáltan nem génmódosított növényekből nyernek.

A biopolimereket a poliolefinekhez és a sztiroltartalmú műanyagokhoz hasonló körülmények között, alacsonyabb hőmérsékleten lehet feldolgozni, ami energiamegtakarítással jár. A termékek mechanikai tulajdonságai megfelelőek, és élelmiszeripari engedéllyel rendelkeznek. Felhasználhatók a csomagolóiparban formatartó fedelek, poharak, nagyobb tartályok készítéséhez, élelmiszeripari edények, terítékek előállításához, a mezőgazdaságban, kertészetben csipeszek, támaszok, ültetőcserepek gyártásához.

Az *OK-Compost* címkével ellátott termékek komposztálhatósága megfelel az *EN 13432* szabványnak (a termékből talajban végzett komposztálás során nem bomlanak le káros anyagok), és kielégíti az *ASTM D6866* szabványon alapuló USDA Certified Biobased Product Certification előírásait is.

P. M.

Biobasiert und kompostierbar (Kompostierfähige Polymere aus nachwachsenden Rohstoffen)
= K-Zeitung, 7. sz. 2016. p.26.

www.quattroplast.hu

Hibátlan formadarabok egyetlen technológiai lépésben

A Frimo Group GmbH továbbfejlesztette az Organo-Sheet-Injection (OSI) technológiát, amely a hibrid anyagokból készülő formadarabok gyártásánál egyesíti a formázás, vágás/szélezés és ráfröccsöntés műveletét. A régebbi eljárással formázott lemezek szélei nem voltak megfelelő minőségűek, ezért a technológiát kiegészítették egy további lépéssel, amelyben a széleket körülfröccsöntötték. A hibátlan szélek kialakításával gyorsabb munkafolyamat valósult meg. A perem vastagsága ráfröccsöntéssel tetszőlegesen változtatható, illetve közvetlenül a beömlőcsonkhoz bordázat is erősíthető.

Az eljárás természetes szállal, üvegszállal, szénszállal erősített valamennyi hőre lágyuló műanyagféleségnél alkalmazható. Gépkocsi-ajtóborítás gyártásához a Frimo nyolc szerszámmal felszerelt két berendezést Németországba, és egy tíz szerszámot Kínába szállított.

P. M.

Echter Einstufenprozess (NF/PP-Hybride mit sauberer Endkante) = K-Zeitung, 7. sz. 2016. p. 11.